

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ**

73003, м. Херсон, вул. Лютеранська, 4

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру у вчиненні кримінального правопорушення**

м. Херсон

«23» червня 2026 року

Старший слідчий відділу розслідування злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту, СУ ГУНП в Херсонській області старший лейтенант поліції Ананійчук Богдана Олегівна, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42023230000000466 від 11.12.2023 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 36, 40, 42, 276 – 278 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Зубкову Олегу Олексійовичу, 10.05.1968 року народження, громадянину України, уродженцю с. Друга Моква Курського району Курської області Російської Федерації, проживаючому за адресою: Україна, Автономна Республіка Крим, м. Ялта, вул. Садова, 14, кв. 12-А (останнє відоме місце проживання), документованому паспортом громадянина України серії ЕС № 184779 від 22.11.1996, паспортом громадянина України для виїзду за кордон серії ES № 554752 від 01.12.2014, а також паспортом громадянина Російської Федерації серії 6814 №827778 від 08.04.2014, раніше не судимому,

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у порушеннях законів та звичаїв війни, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб

(у редакції статті 438 КК України на час вчинення кримінального правопорушення).

**Фактичні обставини кримінального правопорушення,
у вчиненні якого підозрюється Зубков О.О.**

З лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації (далі – РФ) проти України та окупацією частини території України.

Так, у період з кінця лютого до початку березня 2014 року РФ здійснено незаконне перекидання на територію Кримського півострова особового складу та військової техніки регулярних підрозділів, зокрема сил спеціальних операцій. Поряд із цим було задіяно військовий контингент Чорноморського флоту РФ, який перебував у Криму на підставі Угоди між Україною та РФ «Про статус та умови перебування ЧФ РФ на території України» від 1999 року, із порушенням умов зазначеного договору. Вищевказані збройні формування, а також підконтрольні РФ з числа добровольців «загони самооборони», забезпечили силове захоплення адміністративних будівель органів державної влади та місцевого самоврядування, зокрема Верховної ради та Ради міністрів АР Крим, а також блокування об'єктів Збройних Сил України. Зазначені протиправні дії створили умови для примусової організації та проведення на території півострова незаконного «референдуму» щодо статусу Криму та м. Севастополя.

Наведені обставини публічно підтвердили найвищі керівники Російської Федерації, включно з її президентом – Путіним В.В.

Внаслідок вказаних насильницьких агресивних дій РФ, Україна з кінця лютого 2014 року втратила ефективний контроль над територією Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, у зв'язку з її окупацією ЗС РФ.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII із змінами і доповненнями, тимчасово окупована Російською Федерацією територія України є невід'ємною частиною території України, на яку поширюється дія Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Тимчасова окупація Російською Федерацією територій України незалежно від її тривалості є незаконною і не створює для Російської Федерації жодних територіальних прав. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими Російською Федерацією з 20.02.2014.

Генеральна Асамблея ООН своєю Резолюцією 71/205 від 19.12.2016 «Положення в області прав людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі (Україна)», засудила тимчасову окупацію Російською Федерацією частини території України – Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

Крім того, Резолюціями Генеральної Асамблеї ООН 72/190 від 19.12.2017 «Положення в області прав людини в Автономній Республіці Крим та місті

Севастополі (Україна)» та 73/194 від 17.12.2018 Генеральна Асамблея вчергове засудила нинішню тимчасову окупацію Російською Федерацією частини території України - Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

У ході вказаного міжнародного збройного конфлікту 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої спеціальної військової операції, що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення збройних сил РФ (далі за текстом – ЗС РФ), інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Факт повномасштабного збройного вторгнення на територію України не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п. п. 1, 3 Висновку 300 (2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п. п. 17, 18 наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ та ін.)».

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, із 19.02.2014 до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією РФ проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

Відповідно статті 23 (g) IV Гаазької Конвенції від 18.10.1907 про закони і звичаї війни на суходолі та додатку до неї: «Положення про закони і звичаї війни на суходолі» (далі IV Гаазька Конвенція), крім заборон, передбачених спеціальними конвенціями, особливо, забороняється знищувати або захоплювати власність ворога, крім випадків, коли таке знищення або захоплення настійно вимагається військовою необхідністю.

Статтею 28 IV Гаазької Конвенції передбачено, що мародерство у місті чи місцевості, навіть у випадку, якщо його взяли штурмом, забороняється.

Згідно ст. 42 IV Гаазької Конвенції територія визнається окупованою, якщо вона фактично перебуває під владою армії супротивника. Окупація поширюється лише на ту територію, де така влада встановлена і здатна виконувати свої функції.

Відповідно до статті 53 IV Гаазької Конвенції окупаційна армія може заволодіти лише грошима, фондами та цінними паперами, які виключно є власністю держави, складами зброї, транспортними засобами, виробничими

запасами та, загалом, всією рухомою власністю держави, що може бути використана для військових дій.

Згідно положень статті 56 IV Гаазької Конвенції власність муніципалітетів, релігійних, благодійних, освітніх, мистецьких і наукових установ, навіть якщо вона належать державі, визнається як приватна власність. Будь-яке захоплення, знищення чи навмисне пошкодження установ такого типу, історичних пам'яток, творів мистецтва та науки забороняється та повинно підлягати судовому переслідуванню.

Стаття 33 IV Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 (далі Конвенція) передбачає, що пограбування забороняються.

Водночас, статтею 16 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» (далі – ЗУ «Про природно-заповідний фонд України») передбачено, що на території природних заповідників забороняється будь-яка господарська та інша діяльність, що суперечить цільовому призначенню заповідника, порушує природний розвиток процесів та явищ або створює загрозу шкідливого впливу на його природні комплекси та об'єкти, зокрема: вилов і знищення диких тварин; порушення умов їх оселення та гніздування; інші види користування тваринним світом, що призводять до порушення природних комплексів; інтродукція нових видів тварин.

Крім того, відповідно до ст. 8(2)(a)(iv) Римського статуту Міжнародного кримінального суду, широкомасштабне привласнення майна, що не викликане військовою необхідністю і вчинене незаконно та безглуздо, є воєнним злочином.

Збройне захоплення територій Каховського району Херсонської області почалось разом із повномасштабним вторгненням РФ на територію України. Починаючи з 24.02.2022 частина території Херсонської області поступово почала переходити під контроль російських окупаційних військ, у тому числі Каховський район, який і на теперішній час перебуває під контролем регулярних з'єднань і підрозділів збройних сил та інших військових формувань РФ.

З того часу підрозділи військ ЗС РФ повністю окупували територію Каховського району, у тому числі селище Асканія-Нова Херсонської області, де розмістили бойову техніку, безперешкодно пересувалися вулицями, користувалися майном місцевих жителів, у тому числі проживали у їх будинках, залякували цивільних осіб та погрожували їм фізичною розправою, контролювали їх переміщення в межах населених пунктів, проводили рейди по домоволодіннях, установах та організаціях, здійснювали їх захоплення та пограбування.

Зокрема, на окупованій території Херсонської області знаходиться Біосферний заповідник «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна Національної академії аграрних наук України (далі – Заповідник), загальною площею 33307 га, зареєстрований за адресою: Херсонська область, Каховський район, селище Асканія-Нова, вулиця Паркова, будинок 15.

Відповідно до пункту 1.4. Розділу I Статуту Заповідника (нова редакція) від 16.02.2022 Біосферний заповідник створено відповідно до Указу Президента України «Про біосферні заповідники в Україні» № 563/93 від 26 листопада 1993 року і наказу УААН «Про приведення статусу Біосферного заповідника «Асканія – Нова» № 70/95 від 24 травня 1995 року.

Крім того, в грудні 1984 року VIII сесією координаційної ради за програмою ЮНЕСКО «Людина і біосфера» ухвалено його включення до міжнародної мережі біосферних резерватів (Сертифікат ЮНЕСКО від 15 лютого 1985 року).

Згідно пункту 7.1. Розділу VII Статуту Заповідника (нова редакція) від 16.02.2022 Біосферний заповідник «Асканія – Нова» імені Ф.Е. Фальц – Фейна НААН є провідною природоохоронною науково – дослідною установою міжнародного значення з фундаментальних та прикладних проблем збереження природи ковилово-типчаккових та інших степових екосистем, збереження і збагачення різноманіття диких ссавців та птахів степової зони України, інших природних зон в вільних, напіввільних і вольєрних умовах утримання, забезпечення довгострокового моніторингу геосистемного, регіонального і біоценотичного рівнів, проведення періодичних інвентаризацій природних ресурсів, формування екологічної свідомості людей на території Біосферного заповідника та його регіону.

Водночас, після встановлення 24.02.2022 збройними формуваннями РФ повного контролю на частині території Херсонської області створено підконтрольні РФ органи, які узурпували виконання владних повноважень на тимчасово окупованих територіях та виконували властиві органам державної влади та органам місцевого самоврядування функції, у тому числі органи, організації, підприємства та установи, включаючи правоохоронні та судові органи, нотаріусів та суб'єктів адміністративних послуг.

Так, у невстановлені досудовим розслідуванням дату та час, але не пізніше 07.03.2023, представниками окупаційної влади на базі захопленого Заповідника зареєстровано юридичну особу так звану «Державну автономну установу «Біосферний заповідник «Асканія-Нова». Уповноваженою особою, яка має право діяти без довіреності від юридичної особи, зазначено Мещерякова Дмитра Вікторовича, 30.11.1975 року народження.

Зокрема, відповідно до «Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб» за № ЮЭ9965-24-79580310 від 21.06.2024, яка була сформована з використанням сервісу «Надання відомостей з ЄГРЮЛ/ЄГРИП», розміщеного на офіційному сайті «Федеральна податкова служба Росії», що засвідчено електронним підписом «Міжрегіональною інспекцією податкової служби по центральній обробці даних», встановлено, що «Управлінням Федеральної податкової служби по Херсонській області» 07.03.2023 зареєстрована так звана «Державна автономна установа «Біосферний заповідник «Асканія-Нова», що знаходиться за юридичною адресою: Херсонська область, муніципальний округ Чаплинський, селище Асканія-Нова, вулиця Паркова, будинок 15.

Директором так званої «Державної автономної установи «Біосферний заповідник «Асканія-Нова» призначено Мещерякова Д.В., якого представниками окупаційної влади наділено адміністративно-розпорядчими функціями та повноваженнями.

Перед цим, у невстановлені досудовим розслідуванням дату та час, але не пізніше 12.11.2014, представниками окупаційної влади тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим на базі Ялтинського зоопарку «Казка» зареєстровано юридичну особу так зване «Товариство з обмеженою відповідальністю «Ялтинський зоопарк «Казка» Республіка Крим».

Так, відповідно до «Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб» за № ЮЭ9965-26-61833010 від 06.04.2026, яка була сформована з використанням сервісу «Надання відомостей з ЄГРЮЛ/ЄГРИП», розміщеного на офіційному сайті «Федеральна податкова служба Росії», що засвідчено електронним підписом «Міжрегіональною інспекцією податкової служби по центральній обробці даних», встановлено, що 12.11.2014 «Управлінням Федеральної податкової служби по Республіці Крим» зареєстроване «Товариство з обмеженою відповідальністю «Ялтинський зоопарк «Казка» Республіка Крим» (далі - ТОВ «Ялтинський зоопарк «Казка»), що знаходиться за «юридичною адресою: Республіка Крим, місто Ялта, вулиця Садова, будинок 14, квартира 12А».

Засновником юридичної особи зазначено **Зубкова Олега Олексійовича, 10.05.1968 року народження**, а філією – «структурний підрозділ (філіал) «Товариства з обмеженою відповідальністю «Ялтинський зоопарк «Казка» - парк левів «Тайган» (далі – «парк левів «Тайган»).

Достовірно знаючи про тимчасову окупацію Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та лівобережжя Херсонської області, усвідомлюючи існування міжнародного збройного конфлікту, у невстановлений досудовим розслідуванням час, але не пізніше жовтня 2023 року, у Зубкова О.О. виник умисел на порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, шляхом пограбування наукової установи, захищеної від розграбування міжнародним гуманітарним правом.

Так, 09.10.2023 у невстановлений досудовим розслідуванням час Зубков О.О., перебуваючи у приміщенні одного з кабінетів адміністративної будівлі Заповідника за адресою: Херсонська область, Каховський район, селище Асканія-Нова, вулиця Паркова, будинок 15, користуючись тим, що внаслідок збройної агресії РФ тимчасово окуповано територію Херсонської області, усвідомлюючи свою роль, як засновника ТОВ «Ялтинський зоопарк «Казка», в підпорядкуванні якого знаходиться «парк левів «Тайган», діючи за попередньою змовою з посадовою особою, а саме директором так званої «Державної автономної установи «Біосферний заповідник «Асканія-Нова» - Мещеряковим Д.В., не маючи законних повноважень, без воєнної необхідності, уклали так звану «угоду», яка передбачала незаконну передачу тварин Заповідника.

Надалі, не пізніше 07.03.2024 (більш точні дата, час та місце у ході досудового розслідування невстановлені) на виконання зазначеної «угоди» Зубков О.О., діючи за попередньою змовою із Мещеряковим Д.В., організували вивезення вантажними автомобілями невстановленої марки та моделі з території Заповідника до «парку левів «Тайган» (Білогірський район Автономної Республіки Крим) 3 (трьох) дорослих особин сірої Української породи великої рогатої худоби, чим завдано збитків Заповіднику в розмірі 4 256 550 грн.

Крім того, не пізніше 24.04.2024 (більш точні дата, час та місце у ході досудового розслідування невстановлені) Зубков О.О., діючи за попередньою змовою із Мещеряковим Д.В., організували вивезення вантажними автомобілями невстановленої марки та моделі з території Заповідника до «парку левів «Тайган» (Білогірський район Автономної Республіки Крим) 3 (трьох) особин зебри Чапмана, чим завдано збитків Заповіднику в розмірі 18 918 000 грн.

Також, не пізніше 27.06.2024 (більш точні дата, час та місце у ході досудового розслідування невстановлені) Зубков О.О., діючи за попередньою змовою із Мещеряковим Д.В., організували вивезення вантажними автомобілями невстановленої марки та моделі з території Заповідника до «парку левів «Тайган» (Білогірський район Автономної Республіки Крим) 7 (сєми) особин зебри Чапмана, чим завдано збитків Заповіднику в розмірі 44 142 000 грн.

Злочинні дії засновника ТОВ «Ялтинський зоопарк «Казка» Зубкова О.О., в підпорядкуванні якого знаходиться «парк левів «Тайган», щодо незаконного вивезення тварин, що описані вище, тобто їх незаконного вилучення, переміщення та вивезення з території природно-заповідного фонду є порушенням ст. 16 ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» та незаконним розграбуванням Заповідника, який є науковою установою та захищений статтею 56 IV Гаазької Конвенції від розграбування, чим завдано Заповіднику збитків на загальну суму 67 316 550 грн.

Отже, Зубков О.О., діючи за попередньою змовою групою осіб з Мещеряковим Д.В., в умовах міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно небезпечні наслідки і бажаючи їх настання, вчинив дії, спрямовані на порушення законів та звичаїв війни, що полягали у здійсненні пограбування наукової установи, включеної до міжнародної мережі біосферних резерватів, шляхом незаконного вилучення, переміщення та вивезення тварин з території природно-заповідного фонду, чим порушив вимоги статті 16 ЗУ «Про природно-заповідний фонд України», статті 33 IV Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, а також статей 28 і 56 IV Гаазької Конвенції від 18.10.1907 про закони і звичаї війни на суходолі.

Таким чином, Зубков Олег Олексійович, 10.05.1968 року народження, підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість

яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб (у редакції статті 438 КК України на час вчинення кримінального правопорушення).

Слідчий у кримінальному провадженні -
старший слідчий відділу розслідування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
СУ ГУНП в Херсонській області
старший лейтенант поліції

Богдана АНАНІЙЧУК

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор у кримінальному провадженні -
Начальник Спеціалізованої
екологічної прокуратури
Херсонської обласної прокуратури

Геннадій ЗНАХОРЕНКО

ПАМ'ЯТКА

про процесуальні права та обов'язки підозрюваного

Одночасно підозрюваному Зубкову О.О. роз'яснені права та обов'язки підозрюваного, передбачені ст. 42 КПК України, а саме:

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних діях; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави. Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробачії, необхідну для підготовки досудової доповіді.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право *примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення*. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Додаткові права підозрюваного у разі здійснення щодо нього спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження

Стаття 52. Обов'язкова участь захисника

1. Участь захисника є обов'язковою у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів. У цьому випадку участь захисника забезпечується з моменту набуття особою статусу підозрюваного.

2. В інших випадках обов'язкова участь захисника забезпечується у кримінальному провадженні:

...8) щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження. - з моменту прийняття відповідного процесуального рішення.

Стаття 54. Відмова від захисника або його заміна

1. Підозрюваний, обвинувачений має право відмовитися від захисника або замінити його.

2. Якщо підозрюваний, обвинувачений наполягає на відмові від захисника, слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд зобов'язані організувати зустріч захисника з підозрюваним, обвинуваченим. У разі якщо підозрюваний, обвинувачений особисто та безпосередньо повідомляє захиснику про небажання мати захисника, заміну захисника після конфіденційної розмови із захисником, така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії або журналі судового засідання.

Не є підставою для відмови слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом в зустрічі захисника з підозрюваним, обвинуваченим наявність письмової заяви про відмову підозрюваного, обвинуваченого від захисника або письмового клопотання про його заміну до внесення відповідної інформації до протоколу процесуальної дії або журналу судового засідання.

Відмова уповноваженою особою в зустрічі підозрюваного, обвинуваченого із захисником, стосовно якого є заява про відмову чи клопотання про заміну, до відповідної фіксації у протоколі процесуальної дії або журналі судового засідання тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

3. Відмова від захисника не приймається у випадку, якщо його участь є обов'язковою. У такому випадку, якщо підозрюваний, обвинувачений відмовляється від захисника і не залучає іншого захисника, захисник повинен бути залучений у порядку, передбаченому статтею 49 цього Кодексу, для здійснення захисту за призначенням.

Глава 24-1

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 297-1. Загальні положення спеціального досудового розслідування

1. Спеціальне досудове розслідування (in absentia) здійснюється стосовно одного чи декількох підозрюваних згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими цим Кодексом, з урахуванням положень цієї глави.

2. Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо кримінальних правопорушень, передбачених статтями 109, 110, 110-2, 111, 111-1, 111-2, 112, 113, 114, 114-1, 114-2, 115, 116, 118, частиною другою статті 121, частиною другою статті 127, частинами другою і третьою статті 146, статтями 146-1, 147, частинами другою - п'ятою статті 191 (у випадку зловживання службовою

особою своїм службовим становищем), статтями 209, 255-258-6, 348, 364, 364-1, 365, 365-2, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 370, 379, 400, 408, 436, 436-1, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 442-1, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочину, вчиненого підозрюваним, стосовно якого уповноваженим органом прийнято рішення про передачу його для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

Здійснення спеціального досудового розслідування щодо інших злочинів не допускається, крім випадків, коли злочини вчинені особами, які переховуються від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошені у міжнародний розшук, та розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними у цій частині, а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

3. Якщо у кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, слідчий, прокурор вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені частиною другою цієї статті підстави, а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування у цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

Стаття 297-2. Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування

1. З клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді має право звернутися прокурор або слідчий за погодженням з прокурором.

2. У клопотанні про здійснення спеціального досудового розслідування з підстав, передбачених цим Кодексом, крім передбачених абзацом другим частини другої статті 297-1 цього Кодексу, зазначаються:

- 1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;
- 2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;
- 3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на обставини;
- 4) відомості про те, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної

Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук;

5) виклад обставин про те, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності;

6) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

3. У клопотанні про здійснення спеціального досудового розслідування з підстави, передбаченої абзацом другим частини другої статті 297-1 цього Кодексу, зазначаються:

1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;

2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на такі обставини;

4) матеріали, що підтверджують прийняття уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та факт обміну;

5) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

Стаття 297-3. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування розглядається слідчим суддею не пізніше десяти днів з дня його надходження до суду за участі особи, яка подала клопотання, та захисника.

Якщо підозрюваний самотійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для залучення захисника.

2. Слідчий суддя, встановивши, що клопотання подано без додержання вимог статті 297-2 цього Кодексу, повертає його прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу.

3. Під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням сторін кримінального провадження або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Стаття 297-4. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, якщо прокурор, слідчий не доведе, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук, та/або уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

2. Під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи, щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення.

3. За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Якщо у справі декілька підозрюваних, слідчий суддя постановляє ухвалу лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких існують обставини, передбачені частиною другою статті 297-1 цього Кодексу.

Повторне звернення з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається, крім випадків наявності нових обставин, які підтверджують, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук, та/або уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

4. Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому та захиснику.

5. Якщо підозрюваний, стосовно якого слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, затриманий або добровільно з'явився до органу досудового розслідування, подальше досудове розслідування щодо нього здійснюється згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

6. Відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань і публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

Стаття 297-5. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування

1. Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування та обов'язково публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора. З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого

публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

2. Копії процесуальних документів, що підлягають врученню підозрюваному, надсилаються захиснику.

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

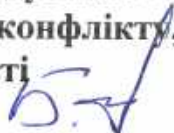
Підозрюваний _____

Захисник _____

« » год « » хв « » _____ 2026 року.

Повідомлення про підозру вручив та права роз'яснив:

Старший групи слідчих у кримінальному провадженні –
старший слідчий відділу розслідування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
СУ ГУНП в Херсонській області
старший лейтенант поліції

Богдана Олегівна АНАНІЙЧУК

